

29008

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanı Kemal MEMİŞOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim. 28.05.2025

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

Yaşlanma Çalışmaları Derneği (Senex) tarafından yayımlanan "Yaşlılara Yönelik Şiddet ve İhlallerin İzlenmesi: 2025 yılı I. Dönem Raporu", Türkiye'de yaşlıların karşı karşıya kaldığı hak ihlallerinin endişe verici boyutlara ulaştığını gözler önüne sermektedir. Rapor, 2021 yılından bu yana sürdürülen ve küresel düzeyde tanınan Senex İzleme çalışmasının bulgularını içermekte olup, yaşlılara yönelik şiddet, ihmal, istismar ve ayrımcılık olgularını sistematik olarak belgelemektedir.

Rapora göre, 2025 yılının ilk dört ayında (Ocak, Şubat, Mart, Nisan) Türkiye genelinde yaşlılara yönelik toplam 743 hak ihlali olgusu tespit edilmiştir. Bu sayı, şimdiye kadar karşılaşılan en yüksek olgu sayısı olarak kayıtlara geçmiştir. Daha da vahimi, bu olguların %56'sı ölümle sonuçlanmıştır; bu da hak ihlaline uğrayan her 10 yaşlıdan yaklaşık 6'sının hayatını kaybettiği anlamına gelmektedir. 2025'in ilk döneminde en fazla hak ihlali sırasıyla Aydın (47), Antalya (46), Bursa (45), İstanbul (35) ve İzmir (30) kentlerinde yaşanmıştır.

Raporda öne çıkan ihlal türleri arasında ihmal sonucu gerçekleşen trafik kazaları (177 olgu), şüpheli ölümler (144 olgu), ihmal kaynaklı yangınlar (95 olgu), düşme (55 olgu) ve kayıp olguları (50 olgu) ilk sıralarda yer almaktadır. Şüpheli ölümlerin ve doğal olmayan nedenlerle (trafik kazası, yangın, düşme vb.) gerçekleşen ölümlerin yaygınlaşma eğiliminde olduğu, cinayet olgularının yaşandığı ve özellikle yoksul, dul ve engelli yaşlı kadınların yapısal faktörler nedeniyle daha fazla risk altında olduğu vurgulanmaktadır. Raporda, bu olguların büyük bir kısmının yaş dostu çevre düzenlemeleri, hizmet sunumu ve etkin denetimlerle önlenebileceği belirtilmekte; ancak şüpheli ölümlerde "yaşlıydı, zaten ölecekti" önyargısı nedeniyle etkin soruşturma yapılmadığına dair bildirimler alındığına dikkat çekilmektedir. Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Senex tarafından yayımlanan "Yaşlılara Yönelik Şiddet ve İhlallerin İzlenmesi: 2025 yılı I. Dönem Raporu"nda yer alan bulgulardan haberdar mıdır? Raporda belirtilen 743 hak ihlali olgusu ve %56'lık ölüm oranı hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?

29008

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

2. Yaşlılara yönelik hak ihlallerinde ve bu ihlaller sonucu yaşanan ölümlerde, önceki yıllara kıyasla 2025'in ilk döneminde gözlenen artışın nedenleri Bakanlığınızca analiz edilmiş midir? Özellikle şüpheli ölümler (144 olgu) ve diğer doğal olmayan ölümlerdeki (191 olgu) artışın sebepleri nelerdir?
3. Raporda en sık karşılaşılan ihlal türleri olan trafik kazaları, şüpheli ölümler, yangınlar, düşmeler ve kayıp olgularının önlenmesine yönelik Bakanlığınızın ne gibi somut eylem planları bulunmaktadır? Özellikle ihmal kaynaklı bu olguların engellenmesi için hangi tedbirler alınmaktadır?
4. Raporda vurgulandığı üzere, hak ihlallerinden en çok etkilenen kesimin yoksul yaşlılar, bilhassa dul ve engelli yaşlı kadınlar olduğu tespit edilmiştir. Bu kırılgan grupların yaşam hakkı, can güvenliği, bakım ve barınma haklarının korunması ve iyileştirilmesi için Bakanlığınızın özel bir stratejisi var mıdır?
5. Yaşlıların en fazla ihlal edilen hakkının "Yaşam Hakkı/Can Güvenliği Hakkı" (444 ihlal) olduğu belirtilmektedir. Bu hakkın korunması adına, özellikle yaşlı cinayetleri (17 olgu) ve şüpheli ölümler konusunda Adalet ve İçişleri Bakanlıkları ile koordineli ne tür çalışmalar yürütülmektedir?
6. Şüpheli yaşlı ölümlerinde "yaşlıydı, zaten yaşamını yitirecekti" önyargısı nedeniyle etkin soruşturma yapılmadığı iddiaları karşısında, adli tıp ve kolluk kuvvetleri personeline yönelik yaşlı hakları ve yaş ayrımcılığı konusunda farkındalık artırıcı eğitimler düzenlenmesi planlanmakta mıdır?
7. Raporda belirtilen "ihmal" olguları (İzmir'de 10 yıl sonra kemikleri bulunan Gülşen Çoğulu olayı gibi) toplum vicdanını yaralamaktadır. Bu tür trajedilerin önlenmesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve yerel yönetimlerle iş birliği içinde, özellikle yalnız yaşayan yaşlılara yönelik ne tür izleme, destek ve denetim mekanizmaları geliştirilmektedir?
8. Yaşlıların "bakım hakkı" (45 olgu) ve "barınma hakkı" (44 olgu) ihlallerinin önlenmesi için Bakanlığınızın yürüttüğü çalışmalar nelerdir? Yaşlı bakım hizmetlerinin (evde bakım, huzurevi vb.) nicelik ve niteliğinin artırılması ve denetimi konusunda hangi adımlar atılmaktadır?
9. "Yaş dostu çevre ve hizmetlerin sunumuyla" birçok olgunun önlenebileceği gerçeğinden hareketle, Bakanlığınızın yerel yönetimleri ve ilgili diğer kurumları yaş dostu kentler ve mekânlar oluşturma konusunda teşvik etme ve destekleme politikaları nelerdir?
10. Yaşlılara yönelik hak ihlallerinin önlenmesi için yasal düzenlemelerin yanı sıra "yasaların etkin uygulanması" ve "yetkili kurumların denetimlerini artırması" gerektiği bilinmektedir. Bakanlığınız, mevcut yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasını denetlemek ve yaşlı hakları konusunda toplumsal farkındalığı artırmak için hangi çalışmaları yapmaktadır?